

Název předmětu: **Výzkum médií I**

Typ předmětu: povinný

Garant: **PhDr. Jan Křeček, Ph.D.**

Způsob zakončení: zkouška

Semestr: zimní

Počet kreditů: 6

Anotace: Předmět představí studentům metody užívané při analýzách médií/komunikace a následně se zaměří na osvojení kvantitativní obsahové analýzy, její vhodnost, použitelnost a proveditelnost. Studenti se seznámí s uplatněním kvantitativních výzkumů v praxi a krok za krokem si osvojí schopnost používat metodu kvantitativní obsahové analýzy.

Cíle:

- 1) Seznámit studenty s klíčovými parametry předmětu a jeho organizací
- 2) Představit studentům základní oblasti mediální komunikace, v nichž se rozvíjí praktický výzkum (komunikátoři, instituce, obsahy, kanály a technologie, publika a účinky), prezentovat jim analytické a výzkumné metody a zejm. kvantitativní obsahovou analýzu, které se naučí prakticky využívat.
- 3) Ověřit charakter a stupeň znalostí a pochopení probírané látky a schopnost používat metodu kvantitativní obsahové analýzy.

Metody výuky:

- 1) 4 x kontaktní výuka v průběhu semestru – vždy přednáška v rozsahu 90 minut
- 2) Aktivní samostudium studenta založené na využití studijní opory, doporučené literatury a dalších zdrojů
- 3) Ověření získaných dovedností předmětu formou praktických úkolů
- 4) Individuální konzultace

Sylabus:

- 1) Úvodní informace
- 2) Metodické inspirace mediálních studií, metodologická specifika kvantitativního a kvalitativního výzkumu
- 3) Proces kvantitativní obsahové analýzy krok za krokem
- 4) Proces ověřování a cvičného kódování

5) Práce se sebranými daty, interpretace a prezentace výstupů

Literatura:

BERGER, A., A.: *Media research techniques*. London: SAGE, 1998.

DEACON, D., PICKERING, M., GOLDING, P., MURDOCK, G.: *Researching Communications. A practical guide to methods in media and cultural analysis*. London: Arnold, 1999.

DISMAN, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993.

GREEN, S. B., SALKIND, N. J., AKEY, T. M.: *Using SPSS for Windows*. Prentice Hall, 2000.

HANSEN, A., COTTLE, S., NEGRINE, R., et al.: *Mass communication research methods*. Hampshire: Palgrave. 1998.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2004.

NEUENDORF, K.: *The content analysis guidebook*. London: Sage, 2002.

RIFFE, D., LACY, S., FICO, F.,G: *Analyzing Media Messages. Using Quantitative Content*. London: Routledge, 2013.

SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014.

SCHULZ, W., HAGEN, L., SCHERER, H., REIFOVÁ, I., KONČELÍK, J.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2011.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

WIMMER, R., D., DOMINICK, J.,R.: *Mass media research: an introduction*. Belmont: Thomson, Wadsworth, 2006.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

Požadavky ke zkoušce:

Hodnocení studentů je založeno na škále písmen A – F, která vychází z Opatření děkanky FSV UK číslo 17/2018 (<http://www.fsv.cuni.cz/opatreni-dekanky-c-172018>)

Hodnocení předmětu zahrnuje rešerši (25 %), návrh vlastní analýzy a následně její vypracování (75 %).

Výzkum médií I: studijní opora

I. Cíle předmětu

A) Předmět Výzkum médií I studenty seznámí se základními oblastmi a metodickými postupy výzkumu mediální komunikace. Studenti si osvojí znalost kvantitativní obsahové analýzy jako dominantní metody výzkumu mediálních sdělení, variantně s jinou kvantitativní metodou užívanou při komunikačním výzkumu (typicky dotazníkové šetření). Seznámí se s jednotlivými fázemi výzkumného projektu od stanovení hypotéz přes sběr dat až po jejich vyhodnocení a prezentaci odbornému publiku - to vše při koordinovaném a průběžně připomínkovaném vypracovávání vlastní analýzy, kterou lze využít jako (před)výzkum pro potřeby diplomové práce.

B) V rámci předmětu se studenti seznámí s učební látkou v rámci čtyř tematických bloků.

- 1) Metodické inspirace mediálních studií, metodologická specifika kvantitativního a kvalitativního výzkumu
- 2) Proces kvantitativní obsahové analýzy krok za krokem
- 3) Proces ověřování a cvičného kódování
- 4) Práce se sebranými daty, interpretace a prezentace výstupů

C) Pochopení vyučované látky, resp. zvládnutí dovedností bude ověřeno prostřednictvím testu dvou povinných a dvou volitelných praktických úkolů.

Pro zvládnutí předmětu je nutné odevzdat rešerši a vypracovanou vlastní analýzu. Stanovení studijní zátěže vychází z celkového kreditového hodnocení předmětu, které činí celkově 6 kreditů. Pracovní zátěž nutná k získání jednoho kreditu činí zhruba 30 hodin. Celková zátěž pro tento předmět tedy bude zhruba 180 hodin.

II. Klíčová slova:

Komunikace; média; obsahová analýza; kvantita; operacionalizace; interpretace

III. Strukturovaná výkladová část:

1) Přímá výuka bude zahrnovat celkově čtyři přednášky kontaktní výuky, tyto čtyři přednášky budou termínově rozděleny do výukového období semestru (většinou 1 přednáška měsíčně v rozsahu 90 minut). Každá přednáška uvede konkrétní tematický blok, na nějž pak bude navazovat samostudium studenta.

V rámci 1. přednášky budou studentům také vysvětleny cíle předmětu, postavení předmětu v rámci studijního plánu, organizace výuky, budou seznámeni s literaturou k předmětu, se zadáním písemných úkolů, se stanovením způsobu a termínu zkoušení, s formou komunikace mezi vyučujícím a studenty.

2) Nepřímá výuka bude zahrnovat formu samostudia. Tato výuka bude navazovat na tematický blok prezentovaný v přednášce. Student dostane vždy ke každému tematickému bloku nástin souboru odborných textů pro vlastní volbu, které si nastuduje, aby získal znalosti z tohoto tematického bloku. Pochopení látky, resp. zvládnutí dovedností si bude ověřovat dle toho, zda je schopen odpovídat na kontrolní otázky k příslušnému tematickému bloku a zda bude schopen samostatné práce v zadaných mantinelech.

TEMATICKÉ BLOKY:

Tematický blok 1

1. Metodické inspirace mediálních studií, metodologická specifika kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Typické výzkumné oblasti a metody při výzkumu mediální komunikace. Úvodní seznámení s berelsonovskou kvantitativní obsahovou analýzou, typické oblasti užití, inspirace pro vlastní volbu tématu.

Klíčová slova: metoda; kvantitativní výzkum; kvalitativní výzkum; paradigma; mediální komunikace

Literatura:

HANSEN, A., COTTLE, S., NEGRINE, R., et al.: *Mass communication research methods*. Hampshire: Palgrave. 1998, s. 1 – 17.

RIFFE, D., LACY, S., FICO, F.G: *Analyzing Media Messages. Using Quantitative Content*. London: Routledge, 2013, s. 1 – 63.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 99 – 115, 263-274

BERGER, A. A.: *Media Research Techniques*. Thousand Oaks: Sage Publication, 1998, s. 23-34, 46-52, 65-77.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

Kontrolní otázky:

Jaké oblasti lze zkoumat v rámci analýzy mediálních obsahů.

Jaké jsou metodické inspirace pro analýzy v rámci mediálních studií.

Jaké jsou hlavní metody výzkumu mediální komunikace

Jaká jsou specifika kvantitativního a kvalitativního výzkumu, jaké jsou hlavní rozdíly.

Tematický blok 2

Proces kvantitativní obsahové analýzy krok za krokem: zákonitosti a limity tématu pro analýzu. Výzkumná otázka a role normativity. Konceptualizace, operacionalizace, hypotézy, sestavení kódovací knihy, úvodní seznámení s SPSS/PSPP.

Klíčová slova: výzkumná otázka; konceptualizace; operacionalizace; hypotéza; kódovací kniha

Literatura:

DISMAN, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993, s. 75 – 91.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2004, 17-40.

SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií. nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, s. 291 – 328.

WIMMER, R. D., DOMINICK, J. R. (2006): *Mass Media Research*. Thomson Wadsworth, s. 1 – 66.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

Kontrolní otázky:

Jakým způsobem si výzkumník musí naplánovat průběh analýzy.

Jaké jsou základní kroky při volbě a uchopení tématu.

Jakým způsobem si výzkumník vymezí analytický materiál.

Jak probíhá stanovení hypotéz.

Jak si výzkumník definuje kódovací jednotku. Jaké mohou být hodnoty proměnných.

Tematický blok 3

Proces ověřování a cvičného kódování, úprava kódovací knihy, pokračování osvojování SPSS/PSPP, zákonitosti sběru dat.

Klíčová slova: kódování; kódovací kniha; ověřování; sběr dat

Literatura:

RIFFE, D., LACY, S., FICO, F.,G: *Analyzing Media Messages. Using Quantitative Content*. London: Routledge, 2013, s. 96 – 176.

SCHULZ, W. – SCHERER, H. – HAGEN, L. – REIFOVÁ, I. – KONČELÍK, J. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2011, s. 29-70

WIMMER, R. D., DOMINICK, J. R. (2006): *Mass Media Research*. Thomson Wadsworth, s. 255 – 318.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

Kontrolní otázky:

Jakým způsobem se sestavuje kódovací arch, jak probíhá sběr dat.

Jakým způsobem se při výzkumu testují kategorie.

Jak probíhá výzkum při použití SPSS.

Jaké jsou možnosti zpracování dat.

Tematický blok 4

Práce se sebranými daty, čištění. Přehled základních výstupů a práce s nimi. Návrat k hypotézám, interpretace a prezentace výstupů.

Klíčová slova: hypotéza; verifikace; falzifikace; interpretace; výsledek; výzkumná zpráva

Literatura:

RIFFE, D., LACY, S., FICO, F.,G: *Analyzing Media Messages. Using Quantitative Content*. London: Routledge, 2013, s. 177 – 207.

SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií. nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, s. 469 – 483.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

Kontrolní otázky:

Jakým způsobem může výzkumník prezentovat výstupy výzkumu.

Jak probíhá verifikace/falzifikace hypotéz a interpretace výsledků.

Jaké otázky by si měl výzkumník klást při psaní závěrečné zprávy.

IV. Studijní povinnosti

Student v průběhu semestru bude vypracovávat úkoly, které jej povedou k tomu, aby si osvojil metodu kvantitativní obsahové analýzy. Nejprve vypracuje řešerši již realizované analýzy, aby se pomocí konkrétního příkladu seznámil s tím, jak výzkum probíhá a jak

vypadá prezentace výsledků v podobě odborného textu. Dále bude připravovat svůj vlastní výzkum, nejprve připraví návrh výzkumu. Pošle jej garantovi předmětu, ten návrh posoudí, sdělí své připomínky, které student zapracuje. Následně pak podle návrhu realizuje vlastní analýzu podle zásad provádění kvantitativní obsahové analýzy. Složku s několika soubory pak pošle garantovi předmětu, aby zhodnotil jeho provedenou analýzu. Tímto způsobem si student v rámci předmětu osvojí schopnost realizace kvantitativní obsahové analýzy, což pak bude moci využít rovněž při přípravě své diplomové práce.

Zadání prvního úkolu - rešerše

Student vyhledá již uskutečněnou kvantitativní obsahovou analýzu v relevantních zdrojích (ideálně v cizojazyčných odborných časopisech - jejich databázích), nastuduje ji a vypracuje rešerši (kromě obecného seznámení se student zaměří hlavně na metodologické aspekty). Nalezená kvantitativní obsahová analýza (quantitative content analysis) by měla mít totožné či obdobné zaměření (téma, média apod.) jako analýza, kterou hodlá studující vypracovat a odevzdat jako závěrečný úkol.

Zadání druhého úkolu: návrh vlastní analýzy

Student připraví návrh vlastní analýzy, která bude obsahovat několik částí: Téma analýzy, Výzkumná otázka, Základní/Výběrový soubor obsahů, Hypotézy, Definice kódovací jednotky, Proměnné a jejich hodnoty.

Zadání třetího, resp. závěrečného úkolu: vlastní vypracovaná analýza

Zadáním třetího úkolu je naplánování a provedení vlastní kvantitativní obsahové analýzy (vycházející z prvního úkolu). Student odevzdá zazipovanou složku obsahující tři soubory (kódovací knihu, vyplněný kódovací arch, zprávu z výzkumu nebo .ppt prezentaci výsledků). Studenti při sběru a analýze dat využijí software typu SPSS/PSPP.

.

VI. Časový harmonogram plnění studijních povinností

- 1) kontaktní výuka – tematický blok 1
- 2) samostudium k tematickému bloku 1
- 3) odevzdání rešerší

- 4) kontaktní výuka – tematický blok 2
- 5) odevzdání operacionalizace vlastní analýzy
- 6) kontaktní výuka – tematický blok 3
- 7) odevzdání vlastního výzkumu „nanečisto“
- 9) kontaktní výuka – tematický blok 4
- 10) odevzdání vlastní vypracované analýzy

VII. Literatura (příslušné části publikací dle tematických bloků budou mít studenti dostupné ve formě skenu jako přílohy sylabu předmětu ve Studijním informačním systému, všechny publikace budou současně k dispozici v knihovně FSV UK)

BERGER, A., A.: *Media research techniques*. London: SAGE, 1998.

DEACON, D., PICKERING, M., GOLDING, P., MURDOCK, G.: *Researching Communications. A practical guide to methods in media and cultural analysis*. London: Arnold, 1999.

DISMAN, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993.

GREEN, S. B., SALKIND, N. J., AKEY, T. M.: *Using SPSS for Windows*. Prentice Hall, 2000.

HANSEN, A., COTTLE, S., NEGRINE, R., et al.: *Mass communication research methods*. Hampshire: Palgrave. 1998.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2004.

NEUENDORF, K.: *The content analysis guidebook*. London: Sage, 2002.

RIFFE, D., LACY, S., FICO, F.,G: *Analyzing Media Messages. Using Quantitative Content*. London: Routledge, 2013.

SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014.

SCHULZ, W., HAGEN, L., SCHERER, H., REIFOVÁ, I., KONČELÍK, J.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2011.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

WIMMER, R., D., DOMINICK, J.,R.: *Mass media research: an introduction*. Belmont: Thomson, Wadsworth, 2006.

+ již provedené kvantitativní obsahové analýzy dle vlastního výběru

VIII. Kontakty

PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

konzultační hodiny: čtvrtek 9.30 – 11.00 hod., místnost č. 124, budova FSV UK, Smetanovo
nábřeží 6, Praha 1
telefon: 222 112 253
e-mail: Jan.Krecek@fsv.cuni.cz